

Perioodi 2023–2027 kohalikku sorti taime kasvatamise toetuse (SORT) nõuete hindamismatriksid

Toetusõiguslikkuse nõuete rikkumisel toetust ei määrata. Baasnõuete ja toetatava tegevuse nõuete rikkumisel hinnatakse nõude rikkumist kolmest aspektist lähtuvalt:

- a) **Raskus** sõltub eelkõige selle tagajärgede olulisusest. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt tagajärgede mõjust eesmärgile.
Koefitsiendid alla 0,3 – mõju nõude eesmärgile vähene.
Koefitsiendid 0,3...0,5 – mõju nõude eesmärgile oluline.
Koefitsiendid üle 0,5 – mõju nõude eesmärgile väga oluline.
- b) **Ulatus** sõltub eelkõige selle mõjust kogu tegevusele. Määratakse %, millises ulatuses oli rikkumine. Mida suurem %, seda suurem on mõju kogu tegevusele.
- c) **Püsivus** sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest või sellest, kas seda mõju on võimalik mõistlike vahenditega lõpetada. Määratakse koefitsiendiga, mis annab rikkumisele kaalu sõltuvalt mõju püsivusest ja mõju lõpetamisest.
Koefitsiendid alla 0,3 – mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline.
Koefitsiendid 0,3...0,5 – mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline.
Koefitsiendid üle 0,5 – mõju püsiv.

Toetussummat vähendatakse protsendi võrra, mis saadakse raskuse ja püsivuse koefitsientide ning ulatuse protsendi korrutamisel.

Igale nõudele on arvestatud vaikumisi maksimaalne vähenduse % toetussummast. Erandjuhtudel võib hinnata nõude rikkumist matriksist erinevalt. Kui tegemist on raske rikkumisega, võib % olla suurem, kui maksimumina määratud. Kui tegemist on pettuse ja tahtliku rikkumisega, võib raskuse ja püsivuse koefitsiente muuta selliselt, et taotleja jääb toetusest ilma.

Korduvus – korduvuse leidmisel võetakse arvesse sama nõude rikkumised, mis on tuvastatud sama toetuse taotlemisel kogu programmiperioodi 2023–2027 jooksul.

Nõude korduva rikkumise korral sõltub toetussumma lõplik vähendamine sellest, mitmendat korda on kogu programmiperioodil 2023–2027 sama nõuet rikutud. Kui rikkumine on tuvastatud teist korda, siis korrutatakse kontrolli aastal kindlaksmääratud toetuse vähendamise protsent 2-ga, kui rikkumine on tuvastatud kolmandat korda, siis korrutatakse protsent 3-ga jne.

BAASNÕUDED

1. Taotleja kannab kohalikku sorti põllu- või köögiviljakultuuri kasvatamise kohustuse puhul kohustuseaasta jooksul ning kohalikku sorti puuvilja- või marjakultuuri kasvatamise kohustuse puhul puuvilja- ja marjakultuuri kohustuseperioodi jooksul andmed põllumajandusliku tegevuse ning kasvatatavate määruse lisas nimetatud puuvilja-, marja-, põllu- ja köögiviljakultuuri sortide kohta veeسادuse alusel peetavasse põlluraamatusse.

RASKUS	Koef. 0,2 (mõju nõude eesmärgile vähene) – andmed ei vasta reaalsele olukorrale. Puudub ülevaade põllul tehtud töödest.

ULATUS	Kui põllu kohta puuduvad kõik andmed, siis arvestatakse 100% põllu pinnast rikutud pinnaks. Kui põllu kohta puuduvad andmed osaliselt, siis 50% põllu pinnast arvestatakse rikutud pinnaks. Rikkumisega pinnad liidetakse kokku ja leitakse rikkumise ulatuse % – kui palju moodustab kogu põllumajandusmaa pindalast kokku rikkumisega põldude pindala. Kui põlluraamat puudub, siis on ulatus 100%.
PÜSIVUS	Koef. 0,2 (<i>mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline</i>) – andmeid on võimalik taastada või parandada. Teada on põllul kasvav kultuur, kuid tehtud töid, tööde teostamise aega või kasutatud väetiste, taimekaitsevahendite ja seemnete koguseid ei ole võimalik täpselt määrata.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 4% toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: 3 põldu kokku pinnaga 10 ha. Rikkumine tuvastatakse ühel põllul pinnaga 2 ha. Rikkumine kogu põllumajandusmaast $100 \times 2 / 10 = 20\%$.

Toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($20 \times 0,2 \times 0,2 = 0,80\%$).

TEGEVUSE ELLUVIIMISE NÕUDED

1. Taotleja koostab või uuendab puuvilja- ja marjakultuuri kohustuseperioodi igal kohustuseaastal hiljemalt 15. juuniks aiaplaani põllumajandusmaa kohta, mille kasvatab [määruse lisas](#) nimetatud puuvilja- või marjakultuuri sorti, mille kohta ta toetust taotleb. Taotleja märgib aiaplaanile nende puuvilja- ja marjakultuuride asukohad koos sordinimega, mille kohta ta toetust taotleb, ning aia paiknemise ilmakaarte suhtes.

RASKUS	Koef. 0,5 (<i>mõju nõude eesmärgile oluline</i>) – kohalikku sorti puuvilja- ja marjakultuurid, millele toetust taotletakse, ei ole sortide kaupa leitavad. Taotleja ei pruugi täpselt mäletada, milline sort kuhu istutati, kui istikute küljes ei ole sordi nimega silte. Kontrolli läbiviimise ajal (suvel) ei ole sordid viljade järgi tuvastatavad, lehtede ja võrsete järgi tuvastamine nõuab eksperdi teadmisi. Esineb oht, et toetus määratakse mittetoetusõiguslikele puuvilja- ja marjakultuuri sortidele.
ULATUS	Kui aiaplaan puudub, siis on ulatus 100%. Kui aiaplaan on olemas, kuid puudulikult täidetud (näiteks ei ole plaanile kantud kõiki istikuid või ei ole kõikidele istikutele lisatud sordi nime) loetakse rikkumiseks aiaplaanilt puuduvad või puudulike andmetega plaanile kantud istikud. Puudustega istikute arv liidetakse kokku ning leitakse rikkumise ulatuse % – kui palju moodustab puudusega istikute arv toetusõiguslike istikute arvust.
PÜSIVUS	Koef. 0,2 (<i>mõju kergesti eemaldatav või mõju lühiajaline</i>) – andmeid on võimalik taastada või parandada (näiteks põlluraamatu andmete alusel), kui istikute asukoht aias on teada.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 10% puuvilja- ja marjakultuuri toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotleja taotleb toetust 27-le toetusõiguslikule viljapuule, neist 3 pole aiaplaanile kantud ja 20 osas pole aiaplaanile lisatud sordi nime. Rikkumisega istikuid kokku 23. Rikkumine toetusõiguslike istikute arvust $100 \times 23 / 27 = 85,19\%$.

SORT puuvilja- ja marjakultuuri toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($85,19 \times 0,5 \times 0,2 = 8,52\%$).

2. Taotleja järgib kohustuseaastal [määruse lisas](#) nimetatud selle põllu- ja köögiviljakultuuri sordi kasvatamise korral, mille kohta ta toetust taotleb, sordiomaniku kehtestatud külvisenormi.

Nõuet kontrollitakse iga taotletud sordi põhiselt.

RASKUS	Koef. 0,5 (<i>mõju nõude eesmärgile oluline</i>) – kasutatud on konkreetsele sordile kehtestatud normist väiksemat külvisenormi, mistõttu suureneb põllu umbrohtumise võimalus.
ULATUS	Külvisenormi arvutamisel võetakse arvesse vastava põllu- ja köögiviljakultuuri sordi kindlakstehtud pindala, taotleja poolt taotlusele märgitud põllul kasutatud seemne kogus ning esitatud seemne müügipakendi originaaletiketid. Sortide kaupa leitakse, kui suurel osal konkreetse sordi kindlakstehtud pinnast on külvisenormi nõue täidetud. Seejärel leitakse, kui suure osa konkreetse sordi kindlakstehtud pinnast moodustab pind, kus külvisenorm on kehtestatud normist väiksem.
PÜSIVUS	Koef. 0,6 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – kontrolliaastal ei ole võimalik nõuet täita. Võimalik järgmisel aastal kasvatada kultuuri järgides sordiomaniku kehtestatud külvisenormi.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 30% põllu- ja köögiviljakultuuri ühikumäärarupi toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotleja taotleb toetust talirukki „Sangaste“ kasvatamise eest. Kindlakstehtud pind on 15 ha. Sordiomaniku kehtestatud külvisenorm on 140 kg/ha. Etikette on esitatud kokku 1700 kg kohta, seega $1700 \text{ kg}/140 \text{ kg/ha}=12,14$ ha, mille ulatuses on minimaalne külvisenormi nõue täidetud. Külvisenorm on kehtestatud normist väiksem $15-12,14=2,86$ hektaril. Rikkumisega pind moodustab talirukki „Sangaste“ kindlakstehtud pinnast $(2,86*100)/15=19,07\%$.

SORT põllu- ja köögiviljakultuuri ühikumäärarupi toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($19,07 \times 0,5 \times 0,6 = 5,72\%$).

3. Taotleja järgib kohustuseaastal [määruse lisas](#) nimetatud selle põllu- ja köögiviljakultuuri sordi kasvatamise korral, mille kohta ta toetust taotleb, sordiomaniku kehtestatud agrotehnikanõudeid.

Sordiomaniku kehtestatud agrotehnikanõudeid tuleb järgida järgmiste sortide kasvatamisel: harilik sibul „Jõgeva 3“, valge peakapsas „Jõgeva 3“, kaalikas „Kohalik sinine“, kaalikas „Kõpu“, kartul „Ando“, kartul „Endla“, kartul „Jõgeva kollane“, kartul „Väike verev“, söödapeet „Jõgeva Eckendorf“.

Sordiomaniku kehtestatud agrotehnikanõuded leiab [Maaelu Teadmuskeskuse kodulehelt](#).

RASKUS	Koef. 0,5 (<i>mõju nõude eesmärgile oluline</i>) – soodustatakse umbrohtude, taimihaiguste ja -kahjurite levikut ning seeläbi suureneb taimekaitsevahendite kasutamise vajadus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent põllu- ja köögiviljakultuuri ühikumäärarupi kindlakstehtud pinnast.
PÜSIVUS	Koef. 0,5 (<i>mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline</i>) – kontrolliaastal ei ole võimalik nõuet täita. Võimalik järgmisel aastal kultuuri kasvatada järgides sordiomaniku kehtestatud agrotehnikanõudeid.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 25% põllu- ja köögiviljakultuuri ühikumäärarupi toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotleja taotleb toetust harilik sibul „Jõgeva 3“ kasvatamise eest kahele põllule vastavalt pinnaga 2 ha ja 3 ha (kokku 5 ha). Kohapealses kontrollis tuvastatakse, et 2 hektarilisel põllul ei ole järgitud nõutud külviskeeme. Rikkumise ulatus $2 \times 100 / 5 = 40\%$.

SORT põllu- ja köögiviljakultuuri ühikumäärarupi toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($40 \times 0,5 \times 0,5 = 10\%$).

4. Taotleja väldib kohustuseaastal määruse lisas nimetatud selle põllu- ja köögiviljakultuuri sordi kasvatamise korral, mille kohta ta toetust taotleb, põllu umbrohtumist.

RASKUS	Koef. 0,5 (mõju nõude eesmärgile oluline) – umbrohtude levikul suureneb taimekaitsevahendite kasutamise vajadus, väheneb kultuuri saagikus.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent SORT põllu- ja köögiviljakultuuri kogupinnast.
PÜSIVUS	Koef. 0,5 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – kontrolliaastal ei ole võimalik nõuet täita. Võimalik järgmisel aastal kultuuri nõuetekohaselt kasvatada.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 25% põllu- ja köögiviljakultuuri toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotleja taotleb toetust põlduba „Helbi“ kasvatamise eest kahele põllule vastavalt pinnaga 2 ha ja 3 ha (kokku 5 ha). Kohapealses kontrollis tuvastatakse, et 2 hektariline põld on umbrohtunud. Rikkumise ulatus $2 \times 100 / 5 = 40\%$.

SORT põllu- ja köögiviljakultuuri toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($40 \times 0,5 \times 0,5 = 10\%$).

5. Taotleja kasvatab toetusõiguslikul maal määruse lisas nimetatud põllu- või köögiviljakultuuri sorti, mille kohta ta toetust taotleb, vähemalt kohustuseaasta 15. juunist kuni kohustuseaasta 1. augustini. Taotleja ei tohi põllu- või köögiviljakultuuri sorti kasvatada allakülvina.

RASKUS	Koef. 0,5 (mõju nõude eesmärgile oluline) – soodustatakse umbrohtude, taimehaiguste ja -kahjurite levikut ning nende tõrjele tehtavad kulutused on suuremad kui õigeaegselt külvatud, mahapandud või istutatud kultuuridel.
ULATUS	Rikkumisega pinna protsent SORT põllu- ja köögiviljakultuuri kogupinnast.
PÜSIVUS	Koef. 0,5 (mõju raskesti eemaldatav või mõju pikaajaline) – kontrollitaval aastal ei ole võimalik kultuuri nõuetekohaselt kasvatada.

Maksimaalne vähendamine esmasel rikkumisel on 25% põllu- ja köögiviljakultuuri toetussummast.

Ulatuse leidmise näide: Taotleja taotleb toetust talirukki „Sangaste“ kasvatamise eest kahele põllule vastavalt pinnaga 2 ha ja 5 ha (kokku 7 ha). Kohapealses kontrollis tuvastatakse, et 2 hektariline põld on 25. juulil küntud. Rikkumise ulatus $2 \times 100 / 7 = 28,57\%$.

SORT põllu- ja köögiviljakultuuri toetussumma vähendamine: ulatuse % x raskuse koef x püsivuse koef ($28,57 \times 0,5 \times 0,5 = 7,14\%$).